

ЗВО УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА
Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра управління та адміністрування

СТАТИСТИКА
СИЛЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітній рівень перший **(бакалаврський)**

Освітня програма Облік та бізнес-аналітика

Вид дисципліни **базова**

Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри управління та адміністрування

Протокол № 1 від 30.08.2022 р.

Розробник:

Гавадзин Н. О. доцент кафедри управління та адміністрування, кандидат економічних наук.

e-mail	nataliia.o.havadzyn@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	202
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua

**Лист оновлення та перезатвердження робочої програми
навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньої програми
2020-2021	02.09.2020	№2		
2021-2022	27.08.2021	№1		
2022-2023	30.08.2022	№1		

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни

Загальна інформація про дисципліну. На сучасному етапі розвитку економіки значення статистики стає дедалі важливішим. Статистика – одна з фундаментальних економічних наук, яку опановують студенти економічних спеціальностей. Статистичний інструментарій і методи статистики широко використовуються у практичній діяльності працівниками різноманітних підприємств, установ та організацій.

Як навчальна дисципліна, статистика забезпечує формування у фахівців економічної підготовки комплексу професійних знань щодо організації статистичних досліджень, а також навичок збору, оброблення, систематизації та аналізу отриманих аналітичних даних.

Оволодіння методами статистичного вимірювання і аналізу складних суспільно-економічних явищ і процесів є невід'ємним елементом підготовки висококваліфікованих спеціалістів у різних галузях національного господарства України.

Місце дисципліни в освітній програмі. Програма дисципліни передбачає вивчення статистичних досліджень як основного інструменту, що забезпечує функціонування концепції статистики; основних етапів статистичних досліджень; підходів, методів і засобів, що використовуються в статистичних дослідженнях; основних переваг і недоліків методів збирання, оброблення, систематизації та аналізу отриманих аналітичних даних та практичних навичок статистичного дослідження інформації та розробки макроекономічних прогнозів.

Цілі та зміст. Основними завданнями вивчення дисципліни «Статистика» є оволодіння знаннями та навичками: аналізу стану, структури та інтенсивності динаміки масових суспільних явищ і процесів; дослідження взаємозв'язків, закономірностей і тенденцій розвитку масових суспільних явищ і процесів; прогнозування змін статистичних показників в майбутньому; оцінювання потенціалу підприємства (галузі, регіону) та ефективності його використання; використання результатів статистичних досліджень для підвищення ефективності підприємницької діяльності. Основним завданням курсу «Статистика» є вміння формувати аналітичний висновок із поданої та дослідженої інформації.

Результати навчання та їх співвідношення із програмними результатами навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Облік та бізнес-аналітика» студенти розумітимуть місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств та володітимуть загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Статистика» є оволодіння компетентностями: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та

методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

Професійні компетентності, яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
ІК	здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	02. розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств 15. володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.
ЗК 1	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	
ЗК 2	здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	
СК 1	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	3	
Семестр	5	
Кількість кредитів ECTS	3	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	22 (в годинах)
	семінари, практичні	20 (в годинах)
	лабораторні	-
Самостійна робота		34 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	залік	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Економічна теорія	Аналіз господарської діяльності
Мікро- Макроекономіка	Фінанси підприємств
Вища математика для економістів	Звітність підприємств

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОДОЛОГІЧНА БАЗА СТАТИСТИКИ

Статистика як суспільна наука, поняття і завдання в умовах ринкової економіки. Предмет статистики, його специфіка і основні елементи. Основні категорії статистики. Метод статистики, його особливості. Етапи математичного дослідження. Зв'язок статистики з іншими дисциплінами.

ТЕМА 2. СТАТИСТИЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Статистичне спостереження, його поняття, значення і завдання. План статистичного спостереження та його складові частини. Форми статистичного спостереження. Види статистичного спостереження. Способи статистичного спостереження.

ТЕМА 3. ЗВЕДЕННЯ І ГРУПУВАННЯ СТАТИСТИЧНИХ ДАНИХ

Статистичне зведення, його суть та завдання. Групування, його основні види і завдання статистичних групувань. Статистичні таблиці, їх зміст. Вимоги до побудови. Графічні зображення, їх суть і значення. Основні елементи графіків

ТЕМА 4. АБСОЛЮТНІ ТА ВІДНОСНІ ВЕЛИЧИНИ

Абсолютні величини, їх суть і види. Вимірники абсолютних величин. Відносні величини, їх суть і значення. Види відносних величин, методика їх визначення. Умови застосування відносних величин.

ТЕМА 5. СЕРЕДНІ ВЕЛИЧИНИ ТА ПОКАЗНИКИ ВАРІАЦІЇ

Середні величини, їх суть і значення. Умови застосування середніх величин. Види середніх величин. Мода, її поняття та методика розрахунку. Суть медіани та порядок її визначення. Варіація, її суть і значення. Показники варіації.

ТЕМА 6. РЯДИ ДИНАМІКИ

Ряди динаміки, їх поняття і види. Порядок обчислення середнього рівня динамічного ряду. Статистичні показники динамічних рядів. Середні динамічні показники, формули їх розрахунку

ТЕМА 7. ІНДЕКСИ

Індекси, їх суть і значення в економічному аналізі. Індивідуальні індекси. Форми зведених індексів, їх взаємозв'язок.

ТЕМА 8. СТАТИСТИКА ПРОДУКЦІЇ

Статистика продукції виробництва. Поняття «продукція» її «якість» та одиниці вимірювання. Статистичні показники послуг, їх розрахунок. Статистика товарообороту. Поняття «роздрібний товарооборот», його види і склад. Показники товарообороту та методика їх визначення. Статистика

товарних запасів. Статистичні показники товарних запасів, їх розрахунок. Поняття «оборотність товарних запасів», їх показники та розрахунок.

ТЕМА 9. СТАТИСТИКА ЧИСЕЛЬНОСТІ ТА ПРОДУКТИВНОСТІ ПЕРСОНАЛУ

Основні показники чисельності і складу працівників. Показники руху робочої сили. Поняття та визначення абсолютних показників фонду робочого часу. Відносні показники використання робочого часу. Показники продуктивності праці: виробіток і трудомісткість.

ТЕМА 10. СТАТИСТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА

Основні та оборотні засоби підприємства, їх склад і характеристика. Основні показники ефективності використання основних засобів: фондодіддача, фондомісткість і фондоозброєність. Основні показники використання оборотних засобів. Статистика витрат та її завдання. Собівартість продукції. Узагальнюючі показники ефективності виробництва.

ТЕМА 11. СТАТИСТИКА НАЦІОНАЛЬНОГО БАГАТСТВА

Визначення та склад національного багатства. Статистичні показники національного багатства

ТЕМА 12. СТАТИСТИКА РИНКУ І ЦІН

Поняття статистичного аналізу ринку. Система показників ринкових процесів. Система цін і тарифів. Статистичні показники цін і тарифів.

ТЕМА 13. СТАТИСТИКА ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Поняття державної статистики підприємств. Основні принципи статистики підприємств в Україні. Система показників статистики результатів фінансово - господарської діяльності підприємств.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання	Поточне оцінювання
ІК	здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	02. розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств 15. володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.	Обговорення ступеню засвоєння теорії та методології проблем; розгляд виробничих ситуацій, розв'язування задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань; тестове експрес-опитування
ЗК 1	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями		
ЗК 2	здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу		
СК 1	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.		

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які у відповідності до силлабусу забезпечуються засобами поєднання аудиторної і позааудиторної форм із застосуванням словесних, наочних та практичних методів навчання, зокрема шляхом проведення наступних видів навчальних занять:

- *лекції* – на яких здійснюється обґрунтований, послідовний і систематизований виклад певної теми (тем) чи розділу навчальної дисципліни;
- *практичні заняття* – на яких викладач здійснює опитування студентів з окремих теоретичних питань, передбачених темою навчального заняття, а також формує у студентів знання та компетентності зі складання форм як фінансової, так і податкової звітності;
- *самостійна робота* – виконується студентами у позааудиторний час за завданнями викладача та включає: підготовку до практичних занять; виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань; розгляд питань, винесених на самостійне опрацювання.

Фіксація **поточного контролю** здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі чотирибальної шкали – «2» – незадовільно; «3» – задовільно; «4» – добре; «5» – відмінно. У разі відсутності студента на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Оцінку 2 «незадовільно» ставиться студенту, який показав незнання значної частини навчального матеріалу та основних фундаментальних положень, допускає суттєві помилки у відповідях на питання. Студент не орієнтується у розв'язанні практичних завдань.

Оцінку 3 «задовільно» заслуговує студент, який виявив знання лише основного матеріалу, але не засвоює деталей заданого питання, невпевнено вмів використовувати отримані знання для пояснення поставлених питань, для одержання правильних відповідей необхідна допомога викладача у вигляді виправлень. При вирішенні практичних завдань допускає помилки не принципового характеру.

Оцінку 4 «добре» ставиться студенту, який може самостійно, логічно висвітлити окремі питання в межах вивченої теми, здатний відтворити більшу її частину, зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію за допомогою викладача, узагальнювати і аргументувати власну точку зору, самостійно розв'язувати завдання середнього рівня складності, однак у відповідях припускається неточностей. Практичні завдання виконує повністю, але припускається незначних помилок як в розрахунках, так і в оформленні.

Оцінку 5 «відмінно» ставиться студенту за глибоке і вичерпне знання предмету, за повну, чітку самостійну, логічно аргументовану відповідь та можливі додаткові питання викладача. Студент повинен продемонструвати, ґрунтовні знання матеріалу, які базуються на основній та додатковій літературі курсу, орієнтуватися в спірних поглядах науковців у трактуванні даного питання, під час відповіді посилатися на чинне законодавство застосовуючи необхідну термінологію. Правильно вирішує практичні завдання, вміє вільно застосовувати здобуті теоретичні знання на практиці, висновки й пропозиції аргументовані й оформлені належним чином.

Оцінювання знань студента під час практичних занять проводиться за такими критеріями:

- розуміння місця і значення статистики в інформаційному забезпеченні користувачів інформації;
- ступінь засвоєння сутності статистичних показників;
- розуміння особливостей використання статистичних показників;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою;
- вміння поєднувати теорію з практикою при вирішенні ситуаційних завдань, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;
- логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;
- самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; оформлення роботи.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість «н» в журналі буде виставлено «0» (нуль балів) без права перездачі.

Студенти повинні мати оцінки з не менше 50% аудиторних занять.

За результатами поточного оцінювання студенти можуть отримати максимум 60 балів, які розраховуються наступним чином:

$$ПО = \frac{(n_0 \times 0 + n_2 \times 2 + n_3 \times 3 + n_4 \times 4 + n_5 \times 5)}{(n_0 + n_2 + n_3 + n_4 + n_5)} \times 12$$

де

- ПО – підсумкова оцінка за аудиторні роботи;
- n0, n2, n3, n4, n5 – кількість оцінок за відповідними балами;
- 12 – коефіцієнт, що дозволяє визначити поточну оцінку в 60 бальній шкалі.

До підсумкового контролю **допускаються студенти**, які за результатами поточного контролю **отримали не менше 30 балів**. Усі студенти, що отримали 29 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий контроль знань у формі заліку проводиться у вигляді комп'ютерного тестування. Тривалість заліку – 20 хв., впродовж яких студенти мають дати відповідь на 30 питань: 20 – I рівня; 7 – II рівня і 3 – III рівня. На залік виносяться ключові питання, що потребують вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань. На основі переліку питань, формуються тестові завдання для комп'ютерного тестування.

За результатами підсумкового контролю (залік) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 19 балів і менше, вважаються такими, що не здали залік і повинні його перездати.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в заліково-екзаменаційних відомостях, оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Студентам дозволяється підвищувати свій рейтинг на заліково-екзаменаційній сесії шляхом одноразової повторної перездачі, попередньо подавши заявку в деканат у термін не пізніше одного робочого дня.

Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкового контролю.

Студенти, які не з'явилися на залік без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

Студентам, які при складанні заліку отримали 19 балів і менше, які були не допущені або не з'явилися на залік, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості.

Студент має право на два перескладання: викладачеві та комісії у складі не менше трьох науково-педагогічних працівників, яка створюється деканом факультету.

Студент, у якого залишаться після перескладань незадовільні оцінки (включаючи екзамен), підлягає відрахуванню зі навчального закладу за академічну неуспішність або може вибрати повторне вивчення дисципліни/освітньої компоненти.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою / National grade	Рівень досягнень, % / Maks, %
Національна диференційована шкала	
Відмінно / Excellent	90 – 100
Добре / Good	76 – 89
Задовільно / Satisfactory	60 – 75
Незадовільно / Fail	0 – 59
Національна недиференційована шкала	
Зараховано / Passed	60 – 100
Не зараховано / Failed	0 – 59
Шкала ECTS	
A	90 – 100
B	83 – 89
C	76 – 82
D	68 – 75
E	60 – 67
Fx	35 – 59
F	0 – 34

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Викладання навчальної дисципліни «Статистика» забезпечується засобами поєднання аудиторної і позааудиторної форм із застосуванням словесних, наочних та практичних методів навчання, а також у процесі безпосереднього ознайомлення з роботою установ та організацій, зокрема шляхом проведення наступних видів навчальних занять:

- *лекції* – на яких здійснюється обґрунтований, послідовний і систематизований виклад певної теми (тем) чи розділу навчального предмету;
- *практичні, семінарські заняття* – на яких викладач здійснює опитування студентів з окремих теоретичних питань, передбачених темою навчального заняття, а також формує у студентів вміння і навички вирішувати ситуаційні завдання, пов'язані із питань комунікації в бізнес середовищі;
- *консультації* – на яких студенти отримують відповіді на конкретні запитання або пояснення складних питань, винесених на самостійне опрацювання та для виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань;
- *самостійна робота* – виконується студентами у позааудиторний час за завданнями викладача та включає: підготовку до практичних занять; виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань; розгляд питань, винесених на самостійне опрацювання.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Якість освітнього процесу забезпечується за допомогою дотримання принципів академічної доброчесності. Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту»: академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. В основі академічної доброчесності лежить чесність, довіра, порядність у виконанні своїх обов'язків, справедливість, повага та відповідальність.

Академічна доброчесність покликана боротися із: плагіатом як актом шахрайства в студентських роботах, наукових статтях та тезах; фабрикацією та фальсифікацією результатів наукових досліджень; обманом, списуванням; використання непередбачених навчальним процесом допоміжних матеріалів та технічних засобів.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, екзамен, залік тощо); повторне проходження навчального курсу; відрахування із закладу освіти (крім осіб, що здобувають загальну середню освіту).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Мармоза А. Т. Теорія статистики: підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 592 с.
2. Ткач Є. І., Сторожук В. П. Загальна теорія статистики: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 442 с.
3. Статистика підприємств: навчальний посібник/ Матковський С. О., Гринькевич О. С., Сорочак О. З., Гальків Л. І., Прокопович-Павлюк. І. В. 2-ге вид., переробл. і доповн. К., Алерта, 2013. 560 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 20.09.2022р.)
2. Статистичний щорічник України: веб-сайт URL: <https://ukrstat.org> > *druk* > *publicat* > *kat_u* > *publ1_u* (дата звернення: 20.08.2020р.)
3. Статистичний збірник «Статистичний щорічник України»: веб-сайт . URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/01/Arch_zor_zb.htm Ukr (дата звернення: 22.09.2022р.)